

BÖHÁÁLOTCHÁ – A LEVITÁK FELAVATÁSA

Böháálotchá Hetiszakasz tartalma בהעלתך

Szakaszunk – Böháálotchá (4Mózes 8:1–12:16.) – a Szentélybeli Menóra napi meggyújtásával kezdődik, majd a leviták felavatásával folytatódik. A sivatagi vándorlás módozatai következnek; mikor utaztak, mikor táboroztak le és milyen jelek alapján (kürtszó); a vonulás formációja, a négy zászlóalj és a törzsek zászlai. A szakasz második felében a zúgolódók és a húst követelők zendülése a téma, majd jön a fürj nagy tömegekben, és a nép annyit eszik belőle, hogy az orrán jön ki. Hetven ember lesz kiválasztva, mint Mózes mellett működő tanácsadó testület (az első Synhedrion); az utolsó fejezetben Áron és Mirjam kibeszélik Mózeset, és Mirjam példás büntetést kap.

Áronnak megparancsoltatik, hogy gyűjtsa meg a menóra lámpásait, a leviták meg beavatást nyernek a szentély-szolgálatba. – **4Mózes 8.**

Az Örökkévaló parancsára beiktatnak egy „második peszáchot” is annak a csoport zsidónak a kérésére („Miért csorbítottánánk meg?”), akik rituális tisztátalanságuk miatt nem tudták meghozni a peszáchi áldozatot annak kijelölt idejében. – **4Mózes 9:1-14.**

Isten utasítja Mózeset, miképpen vonuljon és táborozzon Izrael a sivatagban, és a nép a megadott alakzatban vonul tovább a Szináj hegyétől, miután ott majd egy éven keresztül táboroztak. – **4Mózes 9:15–10:36.**

A nép elégedetlenkedik a „mennyből hullott kenyér” (a manna) miatt, és azt követeli Mózesetől,

hogy adjon nekik húst. Az Örökkévaló azt válaszolja, hogy a népet megbünteti, és annyi húst ad nekik, hogy halálra fogják enni magukat. Egy fürjsereg repül a táborba, és a panaszkodók belehalnak mohóságukba. Mózes kijelöl hetvenet Izrael vénei közül, szétsugározza beléjük szellemének egy részét, s így azok vele együtt hordozhatják majd a nép kormányzásának terhét. – **4Mózes 11.**

Mirjám negatívan szól Mózesről, és ezért az Örökkévaló poklossággal sújtja; Mózes imádkozik a gyógyulásáért, és az egész közösség hét napon át várakozik, amíg Mirjám teljesen fel nem épül. – **4Mózes 12.**

שבת שלום

Hetiszakasz:

Böháálotchá (בהעלתך)

Vajon mennyire kellenek Istennek a micváink?

Ha közeledni akarunk valakihez, akkor ajándékot veszünk neki. A férj egy csokor virággal kedveskedik a feleségének, a nagymama új játékot vesz az unokájának, a feleség pedig új elektronikus eszközt a férjének a házassági évfordulóra.

De mi kell a világ teremtőjének? Neki szüksége van a tetteinkre? Hiszen ő mindenható, aki teremtette az eget és a földet, és a lények milliárdjait rajta. Vajon a tfilin rakás, a sábeszi gyertyagyújtás, vagy más egyszerű cselekedetek örömet okoznak neki?

A Midrás így válaszol:

Isten megparancsolta Izrael gyermekeinek, hogy gyűjtsanak fényt a Szentély menórájában, és azt mondta: „**A sötétség sem lesz sötét neked, és az éjszaka fényes lesz, mint a nappal**”.

Ez hasonló ahhoz, amikor a király azt mondta egy barátjának:

Nálad szeretnék vacsorázni! A barát hazament és készített egy vacsorát, a legjobbat, ami tellett tőle, feldíszítette egyszerű asztalát, elővette a

legjobb étkezészetét, de persze az is egyszerű volt.

Amikor megjelent a király kísérete, különlegesen szép arany gyertyatartókat hoztak magukkal. Az ember meglátta a csodálatos edényeket, elszégyellte magát és elrejtette az egész vacsorát, amit készített.

Miért nem készültél fel az érkezésemre? - kérdezte a király – hiszen mondtam, hogy vacsorára jövök hozzád.

Én fel is készültem – válaszolta a barát – De amikor megláttam a csodálatos gyertyatartókat, amiket hoztatok, szégyelleni kezdtem az egyszerű eszközeimet, és az egyszerű ételeket, amiket készítettem, és inkább elrejtettem mindent.

Ha így áll a dolog, akkor semmit sem fogunk használni, amit otthonról hoztam! Csak azokat a dolgokat, amiket te készítettél szeretettel a számomra! - válaszolt a király.

A Midrás arra következtet:

A teremtő is így van ezzel. Ő maga fényből van. De úgy döntött, nem használja a saját fényét, hanem megkérte a fiait, hogy gyűjtsanak neki fényt a menórában a Szentélyben.

Glitzenstein Smuel Rabbi

Hurwitz Sholomon: A Menóra égi megfelelője

A Menóra felépítése

„És szólt az Örökkévaló Mózeshez, mondván: Szólj Áronhoz és mondd neki: Midőn felteszed a mécseket, a lámpás előrsze felé világítson a hét mécses.” (4Mózes 8:1-2.)

A boltíves menóra

A Menóra egy hétkarú gyertyatartó volt, melynek hét karja közül hat rézsútosan csatlakozott a központi karhoz vagy szárhoz. Hogy a Menóra egészen pontosan hogyan is nézett ki, arról jelentősen megoszlanak a vélemények. Két általános nézet létezik ugyanis azt illetően, hogy a hat oldalág miképpen ágazott el a központi ágból és milyen vonalban haladt a központi ághoz képest. Josephus Flavius úgy írta le a Menórát, mint amely leginkább egy vasvillára hasonlít és amelynek fogai ívben ágaznak el két oldalt a középső fogtól, majd azzal párhuzamba kerülve emelkednek tovább. Ez az leírás összhangban van azzal, ahogyan a Menórát a rómaiak által ejtett többi hadizsákmány között Titusz diadalívén ábrázolták. A Menórának ilyenképpen való ábrázolása aztán általánossá is vált, nemzetközileg használt zsidó szimbólum lett, olyannyira, hogy a mai Izrael parlamentjében, a Kneszetben is ilyen Menóra látható.

Az egyenes ágú menóra

Ez a vélemény mindazonáltal sosem nyert rabbinikus szentesítést, mivel azt a jelentősebb rabbinikus kodifikátorok és Biblia-kommentátorok egyike sem támogatta. Rási (Rabbi Slomó ben Jichák, 1040-1105) úgy írja le a Menórát, mint amelynek oldalágai mindvégig egyenes vonalban és rézsút ágaznak el a központi szárból. Ez a leírás megegyezik Maimonidész (Rabbi Ávrám ben Móse ben Májmon, 1186-1237) véleményével; a Maimonidésznek a Menóráról készített rajzán, a Rási-féle leírással egyező módon, az oldalágak egyenesen és rézsútosan ágaznak el két oldalt a központi szárból.

Spirál ágú menóra

Ibn Ezra (Ávrám, 1089-1164) egy érdekes, az előzőiktől eltérő véleményen volt; azt állította, hogy a hat oldalág spirális vonalban ágazott el a központi szárból, a középkori Spanyolország királyi palotáiban és nemesi kastélyaiban használt többkarú gyertyatartókhöz hasonlatosan. A többségi konszenzus azt a véleményt követi, miszerint az ágak vagy karok két oldalt egyenes vonalban tartottak felfelé.

Centralitás

Az egyetlen dolog, amelyben mindenki egyetért a Menórával kapcsolatban az az, hogy volt egy központi ág, amelyből hat másik ágazott szét. Ez a központi ág volt mind közül a legfontosabb. Ezért aztán a Menóra felépítése is olyan volt, hogy a meggyújtandó olajat tartalmazó csészécskék mind a központi ág és rajta a központi csészécske felé néztek. Mi több, még a kanócok állása sem volt mindegy, azoknak is mind a központi ág felé kellett mutatniuk.

Erről a követelményről, vagyis, hogy a mécseseknek a középpont felé kell nézniük, a hetiszakasznak már a második verse említést tesz: „**Szólj Áronhoz és mondd neki: Midőn felteszed a mécseket, a lámpás előrsze felé világítson a hét mécses.**”

Minden a középpont felé

Eleddig láthattuk tehát, hogy a Menóra egy hétágú vagy hétkaros gyertyatartó volt, egy középponti és hat oldalággal. Azt is megtudtuk, hogy az ágaknak a középpont felé kell nézniük, mivel a központi ág volt a legfőbb, a legfontosabb.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Hurwitz Sholomon: Az megemelkedettség szakasza

Az eddig elhangzottak egyszerű és egyértelmű jelentéssel bírnak, ám ha a szövegrésznek a centrális irányultságról szóló részét nem szó szerint vesszük, rögvest komplikáltabbá válik a helyzet. Ahhoz, hogy a Menóra lángjai a középpont felé nézzenek, a hat oldalág lángját a középpont felé fordítva kell meggyújtani. A középső, azaz középponti ág lángját nyilvánvalóan nem szükséges a középpont felé irányítani, hiszen az már önmagában az — vagyis a középpont. Vagyis bizonyossággal feltételezhetjük, hogy a szöveg valójában arra utasít, hogy a hat oldalág lángjait kell a középpont felé irányítani.

Mindazonáltal, ha jól odafigyelünk a vers szövegére, láthatjuk, hogy az mind a hét lángnak a középpont felé való irányítására utasít: „Midőn felteszed a mécseseket, a lámpás előrésze felé világítson a hét mécses.” Vajon hogyan kell egy már eleve középpontba állított ágat és a rajta meggyújtott lángot középpontba helyezni?

„Mi vagyunk az analógia”

A Tóra isteni örökség, amelyet az Örökkévalótól kaptunk. Mint ilyen, a tanítások és üzenetek végtelen rétegét rejt. A világhoz nyúl, arról tanít, de egyben feltárja mindazt, ami a világban misztikus és transzcendens. A misztikusok körében axiomatikus igazságnak számít, hogy valahol, egy transzcendens tartományban létezik egy világ, hétköznapi érzékelésünk számára rejtett állapotban.

A Kabbala bölcsei úgy magyarázzák, hogy érzékelt világunk csupán elmosódott kópiája egy romlatlan, őseredeti létezésnek. Magyarázatuk szerint ennek a mi világunknak a felépítése és formája csupán materializálódott mása annak a bizonyos „fenti”, isteni megfelelőjének. Ebből következően tehát a végső és jóval valóságosabb létezés az a bizonyos mennyei forrás, amelynek a mi mindennapi „alanti” világunk csupán durva és elanyagiasodott kivetítése.

Rabbi Jichák Latif, 13. századi spanyol kabbalista ezt így magyarázta: „A filozófusok azt állítják, hogy amikor a Tóra »Isten karjáról« vagy »Isten haragjáról« vagy más hasonló antropomorfizmusokról beszél, akkor ez csupán jelképes beszéd, hiszen Isten nem ember. Az igazság azonban ennek éppen az ellenkezője; vagyis ezek az Istenről adott leírások nagyon is valóságosak, és éppenséggel mi vagyunk azok, akikre vonatkoztatva jelképesek, átvitt értelműek. Nevezetesen a mi karunk és a mi állapotaink azok, amelyek szimbolikusak, amennyiben egy jóval nagyszerűbb és igazabb isteni létezésforma fejeződik ki bennük, sokkalta grandiózusabb és valóságosabb annál, mint amelyet természeti lenyomata, ez a mi világunk sugall.”

Rábénu Bechájá magyarázata szerint a Menóra misztikus üzenetét ebben az összefüggésben kell értelmezni. A Szentélyben meggyújtott fizikai, materiális Menóra az isteni szándék szerint az égi, misztikus Menórának volt hivatva megfelelni. Az égi, misztikus Menóra a szefirá -k világító ereje, az az isteni teremtő energia, amelyet az Örökkévaló eszközként használt ahhoz, hogy istenességet töltsen meg a világot. A teremtés hét napig tartott, és az Örökkévaló minden egyes napon egy másik szefirá -t alkalmazott művéhez.

A Menóra hét ága a hét szefirá -nak felelt meg, pontosan azért, hogy mintegy „megcsapolják” az azokban kifejeződő isteniséget, istenességet és csatornákként ide a mi világunkba vezessék azt. Ebben az értelmezésben tehát magyarázatot kapunk arra is, hogy mit jelent a Tóra felszólítása: „a lámpás előrésze felé világítson a hét mécses...”? Az „előresz” nem a középső lámpást, hanem a menóra égi megfelelőjét, a szellemi menórát, azaz a hét szférát jelképezi.

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Ki és mi a Próféta?

Ha kérdésünkre választ keresünk, legjobb, — ahogyan azt már több esetben tettük — ha a bibliai héber szó eredetét vizsgáljuk meg. A naví ugyanis pontosan szószólót jelent (ennek tükörfordítása a görög próféta), olyan személyt, aki Isten igéjét közvetíti az emberek felé. Erre a közvetítésre azért volt szükség, mert a választott nép, miután Isten közvetlenül szólította meg a Szináj (Hóreb) hegyénél, nagyon megijedt, s arra kérték Mózeset, a továbbiakban Isten rajta keresztül üzenjen nekik, legyen ő a szószóló köztük és a Mindenható között. Másrészt, a próféta az isteni és a társadalmi igazság szószólója, aki a tiszta egyistenhit képviselője a bálványimádással szemben, aki Isten szavát hirdeti, szót emel az igazságért, a nép érdekében, akár a hatalmasokkal szemben is. Ezért a próféták sorsa olykor tragikus: menekülnie kell, mint Elijáhunak (Illésnek), kigúnyolják, mint Jesaját, börtönbe-pöcegödörbe vetik, mint Jeremiást, vagy éppenséggel megölik, mint Zekharját (Zakariást).

Nem véletlen, hogy a próféták elhivatásuk kezdetén szabadkoznak, nem merik vállalni küldetésüket: Mózes például „nehéz beszédűnek” vallja magát, amiből a népmese azt szűrte le, mintha a nagy tanítómester dadogott volna, Jónás pedig egyenesen (az akkor ismert) világ legtávolabbi zugába szeretne szökni küldetése elől. Van viszont olyan is, aki - mint Jeremiás - úgy érzi, mintha Isten már az anyaméhben szemelte volna ki őt a próféta sorsára.

Az ősapák korában Isten közvetlenül szólott egyes kiválasztott emberekhez (Ábrahámhoz, Izsákhhoz, Jákobhoz), velük szövetséget kötve. Mózes előtt is hasonlóképpen jelent meg az égő csipkebokorban. A kinyilatkoztatás alkalmával (a Tízparancsolat elhangzásakor, időszámításunk előtt 1450 körül) az egész néphez és közvetve minden emberhez szól az Örökkévaló, ettől kezdve próféták közvetítik az ő igéit. Miután pedig, i.e. 445 őszén, a jeruzsálemi népgyűlésen a résztvevők elhatározzák, hogy egész életüket a Tóra törvényei szerint kívánják berendezni, már nem a próféták közvetítik Isten szavát, hanem maga az írás. A Tóra szent szövegét persze magyarázni, értelmezni és alkalmazni kell, ám ez a rabbik feladata. Ettől kezdve tehát nem beszélhetünk többé prófétákról. A folyamatból úgy tetszik, mintha Isten szándékosan visszavonulna az emberi társadalomból, a kabbala szavaival élve cimcumot (összehúzódság) gyakorolna, hogy jóságában egyre több teret és feladatot adjon nekünk, halandó teremtményeinek.

A próféták kora, a fentiek alapján, hozzávetőleg ezer esztendővel tesz ki. Az első és legnagyobb próféta, mint említettük, Mózes, az utolsó Maleákh (Malakiás) volt az időszámításunk előtti 5- század első felében. Talán az sem véletlen, hogy az utolsó próféta

Raj Tamás:

Bibliaiskola

beszédeinek egyik zárómondatában éppen Mózesre hivatkozik: **„Emlékezzetek Mózes szolgám tanítására, amelyet megparancsoltam neki a Hóreb hegyén” (Malaáki könyve, 3. fejezet 22. vers).**

Mózes Tóráját leszámítva a próféták tanításait eleinte csak a Szentírás történeti műveiből (az úgynevezett Korai prófétákból) ismerjük, önálló kötetük nem készült vagy nem maradt fenn. Az első **„író-próféta”** Amosz volt az időszámításunk előtti 8. század közepén. Önálló könyve mindössze három (a mű hosszúsága alapján) nagy és tizenkét kis prófétának őrződött meg, Obadja (Abdiás) nyilvánvalóan töredékes könyvében csupán egyetlen prófécia található. Dániel (zsidó felfogás szerint) nem volt próféta, jóslatai az ókori keleti látomásirodalom körébe sorolhatók. Vannak, akik Jónás könyvét, gúnyos hangvétele miatt Jeremiás ellen írt pamfletnek tartják, végső tanulsága azonban mindenképp jelentős.

A prófeta — a közhiedelemmel ellentétben — nem jövendőmondó, nem jós, hanem **„Isten embere”**, aki gyakorta meghirdeti ugyan a (többnyire közeli) jövőt, ám ez számára csupán eszköz, hogy szavának hitelét igazolja. (Élijáhu például megjósolja a három éve hiába várt esőt.) Mózes figyelmeztetése szerint még ez sem elég arra, hogy a hamis prófétát kizárhassuk: egyedül az illető prófeta által hirdetett út helyessége és igazsága (az Egyistenhez való ragaszkodása) lehet a mérőeszköz.

Az ókori Izraelben (a királyság korában) valóságos prófeta-iskolák működtek. A növendékeket prófeta-fiiaknak (héberül bné nvim) nevezték, velük találkozunk például Élijáhu és Elisa történetében. Belőlük persze nem feltétlenül lettek igazi próféták. Sőt, a mindenkori hatalom (ha éppen nem üldözte őket, mint Aháb király korában) olykor hivatásos, fizetett prófétákat alkalmazott, akik az uralkodó kénye-kedve szerint szóltak a nép előtt. Ezért tiltakozik Amosz a prófetaság ellen, amikor a hivatásos „kolléga” távozásra szólítja fel őt: **„Nem vagyok én prófeta, sem prófeta-növendék, hanem marhapásztor vagyok én és szüreti munkás” (Ámosz könyve, 7. fejezet 14. vers).** Az sem véletlen, hogy csupán ennek az egyetlen hivatásosnak, Amacjának a nevét ismerjük a Bibliából, mert a nép nem azok írásait-tanításait és neveit őrizte meg, akik dicsérték, hanem az igazi prófétákét, akik pedig korholták és jobb útra téríteni akarták őket.

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

A PUSZTAI SZENTÉLY MÁSODIK RÉSZ

Egy vallás a papok nélkül értelmetlen dolog. Az Örökkévaló természetesen gondoskodott arról, hogy a választott népének is legyenek papjai. Személyesen jelölte ki Áront főpapnak, és a fiait papoknak. A mai napig is Áron leszármazottjai a „kohaniták”, a legfőbb szentség őrzői.

Érdekes dolog az, hogy aki megtagadta a Parancsolatokat, és elkészítette az aranyborjút, az lett Izrael főpapja. Az Örökkévaló őt találta a legalkalmasabbnak, mert minden pontosan megcsinált, amire utasították. Ettől fogva az Örökkévaló parancsolatai szerint fogja vezetni Izrael népének vallási életét, egy jöttányit sem engedve a szabályokból.

Mózesre várt a feladat, hogy a papokat felszentelje:

„Vezesd Áront és fiait a találkozás sátorának kapujához és fürösd őket vízben. És öltöztess föl Áront a szentség ruháiba és kend föl őt szenteld föl őt és teljesítsen papi szolgálatot nekem.”

Ráadta a megtisztult Áronra az előírt főpapi ruházatot és az ékszereket, szent olajat öntve a fejére fölkenete őt a szolgálatra, végül ráadta a fejére a főpapi süveget. Feláldoztak egy tulkot, melynek vérével megkenete Áron jobb fülcimpáját, és a jobb hüvelykujját. Hasonlóképpen cselekedett Áron fiaival is, ezzel megszületett Izrael népének a papsága. A tulkot égőáldozatként bemutatták az Örökkévalónak majd mindannyian ettek az áldozat húsából.

„És egyék meg azt, amivel engesztelés végeztetett, hogy beiktassák és fölszenteljék őket.”

Sok bölcs tóramagyarázó böszön állítja, hogy a Kinyilatkoztatás által lettek a fel szabadult rabszolga héberekből zsidók. Vizsgáljuk mit tett eddig a nép:

Amióta elhagyták Egyiptomot, semmit sem csináltak, csak lázadoztak az étel meg a víz hiánya miatt, vágytak vissza Egyiptomba, ahol minden nap jóllakhattak.

Mózes a Szináj hegy lábánál átadta az Örökkévaló üzenetét:

„Ha hallgatva hallgattok hangomra és megtartjátok szövetségemet, akkor értékes kincs lesztek számomra az összes népek közül, mert enyém a föld. És ti lesztek számomra a papok birodalma és megszentelt nép! És felelt az egész nép együttesen és szóltak: Mindazt, amit az Örökkévaló mondott, meg fogjuk cselekedni!”

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

Azt sem tudták, hogy miről van szó, de vakon rávágták, hogy megteszik, amit az Örökkévaló kér tőlük. Túl akartak lenni a dolgon, de nem gondolták komolyan, hiszen negyven nap elteltével megtagadták az Örökkévalót és bálványimádásra vetemedtek, akár az egyiptomiak. Amikor pedig meghallották az Örökkévaló hangját a Tízparancsolat felsorolásánál, a rémülettől összeszorult a szívük.

Azonnal kérték Mózeset, hogy ne szóljon hozzájuk többé az Örökkévaló, hanem ezután Mózes tolmácsolja a mondanivalókat, mert tőle kevésbé félték! Ettől még nem váltak zsidóvá.

Az Örökkévaló semmit sem ad ingyen, be kell bizonyítani feltétlen hűségüket és bizalmukat az Istenben. Ábrahámnak is fel kellett áldozni a fiát, Izsákot, hogy bizonyítsa a feltétlen hűségét, de az Örökkévaló látván az engedelmességet, megmentette a fiút a haláltól, megállította a döfésre emelt kést az oltáron.

Első lépésben mindenki önként, nagy lelkesedéssel adakozott az Egyiptomból magukkal hozott kincseikből, amiket a szomszédoktól kértek kölcsön, csak elfelejtették azokat visszaadni. Az egész nép tevékenyen részt vett a szent Sátor építésében, akár csak annyival, hogy néhány leszabott deszkát odacipelt a helyére. A nép őszintén akarta, hogy elkészüljön a pusztai Szentély, amit ők építettek. Az Örökkévaló elégedetten figyelte a népet, ahol most először fordult elő az igazi egység. Közös akarattal együtt dolgoztak azért, hogy az Istenüknek legyen földi hajléka. Nem volt vita, veszekedés, mindenki szorgalmasan tette a dolgát.

Összefoglalva: ennek a szedett – vedett népnek volt egy Istene az Örökkévaló, aki közöttük lakozott. Volt egy temploma a pusztai Szentély. Voltak papjaik, akik végezték a vallási szertartásokat. Voltak parancsolataik és törvényeik, Végül volt egy vezetőjük Mózes, aki az Örökkévaló földi helytartójaként közvetlen kapcsolatban állt az Istenükkel. Valójában ekkor alakult meg a zsidó vallás, innen számíthatjuk azt, hogy a rabszolgaságból szabadult héberek zsidókká váltak. Ez az esemény pontosan az Egyiptomból való kivonulás utáni második év első hónapjában, a hónap első napján történt, amikor az Örökkévaló elfoglalta földi lakhelyét a pusztai sátorban. Bizonyíték rá a Tóra:

„És betakarta a borulat a találkozás sátorát és az Örökkévaló dicsfénye betöltötte a hajlékot.”

A következő számban folytatjuk a kalandot....

A héber betűk titkai

PÉ (פ)

A héber ábécé tizenhetedik betűje, számértéke: 80.

A **pé**, formáját tekintve, egy szájra emlékeztet, melyben egy fog található. A **káf**-hoz nagyon hasonlít, abban viszont különbözik, hogy a **káf**-ból hiányzik a fog.

A fáraó, akinek neve a héberben szintén **pé**-vel kezdődik, elrendelte a zsidók rabszolgaságba taszítását: „**Rajta, bánjunk furfangosan velük, nehogy elszaporodjanak...**” (2Mózes 1:10.) A „**nehogy**” héberül פ / **pen**. Az Örökkévaló nagyon megharagudott a fáraóra, így képletesen szólva „kiverte a fogait”, ezért a **pé**-ből, **káf** lett, a **pen**-ből pedig פ / **kén** / **igen**, vagyis minden tiltás ellenére Izrael fiai tovább szaporodtak!

Áron főpapot halála után, nyolcvanezer Áron nevű férfi kísérete utolsó útjára. Miért kapta mindegyikük az Áron nevet? Áron különös figyelmet fordított a beszédre, nagyszerű szónok volt, és szívügye volt az emberek, különösen a házasságok kibékítése. Mikor ez sikerült, az ezt követően született gyermeket Áronnak nevezeték el, személye iránti hálából.

A nyolcvanas számhoz kapcsolódik továbbá, hogy Mózes 80 éves volt, mikor kivezette a zsidó népet Egyiptomból és még abban az évben átadta nekik a Tórát.

A **pé jelentése száj**. Egy vezető szájával uralkodik. Egy egyszerű embernek is nagy erő van a beszédében. A beszéddel lehet építeni (ima, pozitív, tórai dolgok beszélése), de lehet rombolni (**láson hárá / gonosz nyelv, pletyka**) is.

A **pé** számértéke 80. Az Atyák bölcs tanításában (5:22.) olvassuk: „...**nyolcvan az aggkoré**”.

A Báál Sém Tov szerint minden embernek van aktuális zsoltára a Zsoltárok könyvében, mely megfelel az életkorának. Ha valaki betöltötte a 80 esztendőt, akkor a 81. zsoltárt mondja, melyben a 11. versszakban ez áll: „...**aki felhoztalak téged (המעלה / hámás-álchá) Egyiptom országából.**” Míg a Tórában (2Mózes 20:2.) a הוצאתיך / **hocétichá**, vagyis a „**kihoztalak**” van írva. Mi a kapcsolat a két kifejezés között, továbbá egy 81 éves ember és a 81. zsoltár között?

Az Egyiptom szó, korlátozást, szűk helyet jelent. Az Örökkévaló nemcsak kihoz Egyiptomból, hanem felemel, kitörési lehetőséget biztosít a fizikai határok közül, a természetes korlátaink fölé helyez. Az emberi élet természetes határa általában 70-80 év, ahogy

A héber betűk titkai

PÉ (פ)

A héber ábécé tizenhetedik betűje, számértéke: 80.

azt a 90. zsoltár mondja, az afölötti kor eléréséhez még inkább az Örökkévaló támogatására, ösztönzésére van szükség, így lehet a 81. szintre és afölé jutni, egész az emberi kor végső határáig.

Isten mondta Mózesnek (2Mózes 4:12): „אנכי אהיה עם פיך / **Ánochi ehje im pichá / Én a te száddal leszek.**” Az „ánochi” szó számértéke 81. Ha egy ember szerény, mint Mózes, és Istenben bíz, akkor beszédének ereje meghaladja a természetes korlátokat és erőforrássá válik más emberek számára, ahogy Mózes esetében történt.

A Berdicsevi Lévi Jichák rabbi a Peszách szó jelentését a következőképp magyarázta:

פה no / **pe/száj–szách/beszéd**, vagyis a פסח / **peszách**, a száj, mely a kivonulás csodáiról beszél, melyeket az Örökkévaló egymaga cselekedett, az ellenkezője pedig egy másik magyarázat szerint:

פה רע / **pe/száj–rá/gonosz**, vagyis a פרה / **fáráo**, a gonosz, rossz szájat szimbolizálja, egy olyan lázadó emberét, mint amilyen a fáraó volt, aki kategorikusan elutasította az Örökkévaló uralmát.

Egy Izraelben megtörtént eset jól példázza, milyen lehetőségek rejlenek a pozitív beszédben: egy tizenöt éves lány egyik reggel felébredt és képtelen volt megszólalni. A szülők kétségbeesetten vitték egyik specialistától a másikig, azonban senki nem tudott rajta segíteni. Egyik útjuk alkalmával találkoztak egy hasziddal, aki azt tanácsolta nekik, hogy keressék fel a rebbét. Az apa először nagyon ellenkezett, de az édesanya rábeszélésére mégiscsak felkeresték. Az audencia alkalmával a rebbe elbeszélgetett a lánnyal, aki megígérte, hogy ezután csak jó dolgokat fog beszélni, Sábészről és más szent dolgokról fogja tanítani tanuló társait, barátait. Amikor az ígélet kinyilvánításra került, a lány csodálatos módon ismét képessé vált a beszédre.

Forrás: (tfilin)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOMKÖRZET IMAREND JÚNIUS 1 – 30. KÖZÖTT

1.	csütörtök		7,00	19,00	12.	S	
2.	péntek	₪ 20,15	7,00	19,00	13.		
3.	szombat	NÁSZO	vége: 21,35	8,00	20,45	14.	
4.	vasárnap		8,00	19,00	15.		
5.	hétfő		7,00	19,00	16.	Z	
6.	kedd		7,00	19,00	17.		
7.	szerda		7,00	19,00	18.		
8.	csütörtök		7,00	19,00	19.		
9.	péntek	₪ 20,21	7,00	19,00	20.	I	
10.	szombat	BEHÁÁLOTCHÁ	vége: 21,42	8,00	21,00	21.	
11.	vasárnap		8,00	19,00	22.		
12.	hétfő		7,00	19,00	23.	V	
13.	kedd		7,00	19,00	24.		
14.	szerda		7,00	19,00	25.		
15.	csütörtök		7,00	19,00	26.		
16.	péntek	₪ 20,25	7,00	19,00	27.	Á	
17.	szombat	SLÁCH LECHÁ	vége: 21,46	8,00	21,00	28.	
		<i>Újhold hirdetés</i>					
18.	vasárnap	<i>Jajm Kippur Kótajn</i>	8,00	19,00	29.	N	
19.	hétfő	<i>Újhold 1.</i>	7,00	19,00	30.		
20.	kedd	<i>Újhold 2.</i>	7,00	19,00	1.		
21.	szerda		7,00	19,00	2.	T	
22.	csütörtök		7,00	19,00	3.		
23.	péntek	₪ 20,26	7,00	19,00	4.	Á	
24.	szombat	KORÁCH	vége: 21,48	8,00	21,00	5.	
25.	vasárnap		8,00	19,00	6.	M	
26.	hétfő		7,00	19,00	7.		
27.	kedd		7,00	19,00	8.	U	
28.	szerda		7,00	19,00	9.		
29.	csütörtök		7,00	19,00	10.	Z	
30.	péntek	₪ 20,26	7,00	19,00	11.		

Ismeretlen zsidók nyomában XXXIV. Bálint Alice

Bálint Alice, született Székely Alice, (Budapest, Terézváros, 1898. június 16. – Manchester, 1939. augusztus 29.) magyar pszichoanalitikus, a budapesti pszichoanalitikus iskola egyik legjelentősebb alakja. A gyermeki fejlődés, nevelés kérdései, a pszichoanalízis nevelési adaptációja foglalkoztatta. Széles körű tanácsadói, ismeretterjesztő, analitikus tevékenységet folytatott, rendszeresen publikált hazai és nemzetközi folyóiratokba.

Székely (Spitzer) Zsigmond és Prosznitz Vilma gyermekeként látta meg a napvilágot, izraelita vallású családban, 1919-ben Kovács Frigyes örökbefogadta, ezt követően hivatalos neve Székely-Kovács Alice volt.

Édesanyja a Magyar Pszichoanalitikus Egyesület védelmezője, kiképzője volt. Édesapja építész, vállalkozó volt, aki szintén részt vett pszichoanalitikus terápián. Alice eredeti végzettségét tekintve antropológus volt, de figyelme sok területre kiterjedt (például matematikát, jogot is tanult), végül a gyermekpszichológia került érdeklődésének középpontjába. 1918-ban ismerkedett meg Bálint Mihállyal, akivel szorosán összefonódott magánélete és munkakapcsolata is, 1921-ben házasodtak össze.

„Haláláig, 1939-ig én és ő együtt olvastunk, tanultunk, éltünk és dolgoztunk. Minden ötletünket – tekintet nélkül arra, hogy kinek az agyában jött létre- végtelen vitáink folyamán élveztük, majd kipróbáltuk, alkalmaztuk és bíráltuk. Igen gyakran csak a véletlen döntötte el, hogy valamely gondolatot melyikünk közölje. ... Csak egy cikket írtunk közösen, bár majdnem mind-egyik cikkünket közösen közölhattük volna.” nyilatkozta Bálint Mihály 1952-ben.

1919-től már nyilvános előadásokat tartott Budapesten. 1920-ban az itthoni antiszemizmus miatt Németországba költöztek, ahol a Museum für Völkerkunde-ban (antropológiai múzeum) kezdett el dolgozni. 1921-től férjével a berlini intézetbe járt kiképző pszichoanalízisbe, Hanns Sachs vezetésével. 1924-ben visszaköltöznek Budapestre, a kiképző pszichoanalízist Ferenczi Sándornál fejezte be.

Bálint Mihállyal egy közös fiuk született, Bálint János, aki felnőve orvos, biokémikus lett. 1939 január-februárjában Angliába, Manchesterbe menekült családjával, ahol augusztusban agyvérzésben meghalt.

Munkássága

Bálint Alice kiképző analitikusa Ferenczi Sándor volt, így látásmódjára nagy hatást gyakorolt elmélete. Sigmund Freud és Ferenczi között húzódó ellentét meghatározó jelentőségű, látásmódjuk több szempontból is különbözött. Többek között Ferenczi a gyermek biológiai, testi fejlődésében is meghatározó jelentőséget tulajdonított az édesanyának, az anya-gyermek kapcsolatnak. Ez a motívum Ferenczi követőinek elméletében is hangsúlyossá válik. Például Bálint Alice szerint a gyermeki fejlődés legkorábbi szakaszában az anya-gyermek kapcsolat nem ösztönön alapul, ahogy Freud véli, hanem archaikus szereteten, mely feltétel nélküli, és mindkét fél számára egyformán fontos. A budapesti pszichoanalitikusok továbbá kiemelik a környezeti tényezőket, így a nevelés szerepét is, és a csesemő veleszületett belső ösztönkésztetései nem tulajdonítottak olyan nagy jelentőséget, mint Freud. Ez a nézőpont lehetővé tette, hogy a pszichoanalitikus elvek a nevelésben is alkalmazhatók váljanak.

Ismeretlen zsidók nyomában XXXIV. Bálint Alice

Ez által a Bálint házaspár műveiben leírt klasszikus struktúra megváltozott a Felettes-én és az Én kapcsolatának modellje, melyben a Felettes-én befolyásoló hatása már nem kivédhetetlen. Azt hangsúlyozták, hogy a nevelésnek elsősorban az Én-re kell hatnia, főként a feszültségtűrő képességének növelésével. Bálint Alice gyakorlati tanácsai is ezeket az elveket követik.

Ennek eszköze a formális fegyelem megtanítása: udvariasság, napirend egyes elemei, megköszönés. A gyermeknek meg kell tanulnia, hogy nem mindig tehet meg mindent, ami eszébe jut, vagy szeretne, de ettől függetlenül lehetnek a társadalmi elvárásoktól eltérő gondolatai. A gyermek vágya kielégítésének elhalasztásával elősegíti a társadalomba való integrációját.

Bálint Alice azt is hangsúlyozza, hogy egyes ösztönkésztetésekről való lemondás nem természetellenes dolog. Például, ha az ösztönkésztetések egymás ellen irányulnak, például éhség és menekülés. Ugyanakkor a vasszigor nem vezet eredményre. A nevelés célja a gyermek függetlenségének kialakítása, amely csak a gyermek igényeinek megfelelő korlátozás és szabadság egyensúlyának megléte esetén érhető el.

Munkái

- **A szeretőképesség fejlődése és a valóságérzék. (Die Entwicklunk der Liebesfähigkeit und der Realitätssinn.) Budapest 1933.**
- **Tiltás és engedékenység a nevelésben. (Versagung und Gewähren in der Erziehung.) Zeitschrift für Psychoanalytische Pädagogik, 1936.**
- **Az indulatáttétel kezelése Ferenczi kísérletei alapján. (Handhabung der Übertragung auf Grund der Ferenczischen Versuche.) Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse, 1939.**
- **Nevelésrendszerünk alapjai. (Die Grundlagen unseres Erziehungssystems.) Zeitschrift für Psychoanalytische Pedagogik, 1937.**
- **Az anya szeretete és az anyaszeretet. (Liebe zur Mutter und Mutterliebe.) Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse, 1939.**
- **Indulatáttétel és viszontindulatáttétel. (On transference and Counter transference.) International Journal of Psycho-Analysis, 1943.**
- **A gyermekszoba pszichológiája. Budapest, 1932 (Újra közreadva 1990-ben)**
- **A kora-gyermekkor psychoanalise. (Psychoanalyse der frühen Lebensjahre.) München-Basel.**
- **Anyá és gyermek. Budapest, 1941. (Újra közreadva 1990-ben)**

Forrás: (wikipedia)

Ronit Lentin: Az anyanyelvét (mame losn) kétségbeesetten kereső jiddise mame VI.

És miért is ne hasonlítana? Ezek azok az ifjúk, akik bár szabadságra és megváltásra születettek, teljesen alámerültek a traumába és az áldozat-önképekbe.

Tanulmányomban az "elnőiesített" zsidó diskurzussal szemben álló férfias cionista diskurzusok konstrukcióját vizsgálom. Bizonyos értelemben mind a kilenc elbeszélő a holocaust túlélők stigmatizációjáról és az izraeli társadalom "elférfiasításáról" beszél. Az elbeszélések rávilágítanak a nem és a stigma interakciójára. Amint azt tanulmányomban kifejttem, véleményem szerint a kilenc elbeszélő művei fontos szerepet játszottak Izrael a holocausttal szembeni attitűdjeinek fokozatos megváltozásában, a kizárólagos férfiaságtól egy "elnőiesítő" folyamat felé való elmozdulásában. A békefolyamat, amelynek élén a miniszterelnök, Jichák Rabin, a tipikus izraeli születésű volt hadseregpáncsnok áll, (minden akadozása ellenére) része lehet ennek az Izrael nagykorúvá válását jelentő elmozdulásnak.

Bauman szerint a kétértelműség a modernitás egyetlen lehetősége. Karnit Gai író és műsorvezető, a tanulmányomban szereplő elbeszélők egyike "a Másság Másságának Mássága" képpel írja le önmagát és a hozzá hasonlókat. Ennek ellenére azt mondja, hogy miután megírta az egyetlen kommunista kibucról szóló könyvét, amelyet szülei és holocaust-túlélő munkatársai alapítottak, rájött, hogy a Másság egyetemes izraeli állapot: "Sokan írnak, hogy elmondják, mennyire megindította őket a könyv..., az izgalom végső soron ... a Más, a másság valamiféle legitimációjához kapcsolódik ... Mondhatod..., ott voltam és élve kijöttem ... [de] ez a másságérzés most sokkal erősebb, mert végül is mindenki kilógott a sorból." (Személyes közlés, 1992. december 1.)

Évekbe telt, amíg megértettem, hogy amikor nagymamák idős rokonait hallgattam a táborból való visszatérésük után, tulajdonképpen muníciót gyűjtöttem ahhoz, hogy visszaköveteljem a nő-zsidót, lényem legvelejét, amely eltűnt a rám kényszerített "új héber" férfiaság rétegei alatt mely, mint a pikkelysömör, bőrömrre tapadt.

A Night Trail to Mother [Éjszakai vonat anyámhoz] (1989) című regény azokról a nőkről szól, akiket képtelen voltam szeretni gyerekkoromban. Mások voltak, mint mi "újhéber": görnyedtek, sánták és kövérek voltak, túlságosan kiöltöztek, festették magukat, és nem voltak hozzászokva választott Cionjuk erős napsütéséhez. A könyvben azonban fiatal, szenvedélyes, zsarnoki matriarchaként jelennek meg, akik megállják a helyüket Izraelben. Újraalkotottam szexuális életüket, politikájukat, ruhatárjukat, nőiségüket, zsidóságukat. A könyv azonban sose jelent meg Izraelben - az ottani kiadók még mindig nem akartak arról olvasni, hogy egy "újhéber" nő kétségbeesetten kutat jiddise mamei és anyanyelve (mame losn) után.

És az az igazság, hogy én egy kicsit még mindig félek attól, hogy zsidóságomat az "újhéberektől" eredeztessem, annak ellenére, hogy a határok fokozatosan tágulnak; annak ellenére, hogy enyhülés követte az Intifadát, a háborút, amelyben köveket dobáló palesztin fiatalok megverték a legyőzhetetlen "újhéber" hadsereget; a síró katona férfiakat ábrázoló új filmek ellenére és az új regények ellenére, amelyeket a nemzet helyzete helyett a saját lelküket vizsgáló "újhéber" bálványok írnak.

A New Yorkban élő holocaust-túlélő költőnő, Irena Klepfisz jiddis gyökereit visszakövetelve rámutat arra, hogy a cionisták számára a történelem a bibliai időkben kezdődik és ér véget, és csak 1948-ban, Izrael államának megalapításával folytatódik: „2000 év elnyomására és antiszemizmusára nem érdemes emlékezni” - mondja. Klepfisz azzal, hogy az 1990-es években az anyanyelven (mame losn) ír verseket, emelt fővel áll a kultúrájukra és múltunkra a saját anyanyelvükön igényt tartó zsidó ősanyáink sorába.

Olvastam Irena Klepfisz jiddis és angol verseit is, verseit nőkről, akik túléltek a holocaustot. Szemtanúja vagyok az ő fennmaradásának, és máris egy picit kevésbé félek.

Forrás: (mej)

Fordította: Andor Eszter

Dr. Szeszlér Tibor: „Einstandolt” zsidó műtárgyak nyomában I.

A **B'nai B'rith** elnökeként kerültem a **Magyar Zsidó Örökség Közalapítvány** kuratóriumába, s ott találkoztam először a zsidóktól eltulajdonított műkincsek drámájával. A kormányhatározattal, amellyel ezt az alapítványt létrehozták, "induló" vagyonként ingó és ingatlan vagyont adtak át, valamint kárpótlási jegyet, amit kizárólag a holocausttúlélők életjáradékára lehetett fordítani.

A magyar zsidóság ötven-hetven milliárd forintosértékre nyújtott be igényt. Ennek kielégítésére ajánlott fel a kormányzat, többek között, tíz festményt. A festmények közül négyről biztosan és még két továbbirol majdnem biztosan kiderült, hogy korábban zsidó családok tulajdonában álltak, és tőlük különböző állami gyűjteményekbe vagy a Szovjetunióba kerültek, majd onnan vissza ajándékképpen a Kádár-kormánynak. Ezért a közalapítvány nagyon hosszasan, részben jogi, részben etikai vita után úgy döntött, hogy nem vesz át minden képet, mert azok nem képezik az állam tulajdonát, tehát az állam a tulajdonjogot nem is ruházhatja át. Akadtak olyan vélemények is - a közalapítványban képviselt egyik-másik zsidó szervezet vetette fel őket -, hogy csak vegyük át az összes műtárgyat: majd mi megkeressük az örökösöket, és visszaszolgáltatjuk nekik a képeket - mert akkor biztos, hogy visszajutnak az igazi tulajdonosukhoz, így meg állami tulajdonban maradnak. Végül is az alapítvány többségi szavazással úgy döntött, hogy mégsem vesz át tisztázatlan eredetű tulajdonot. Mindezt megelőzte egy szakértői vélemény beszerzése, amely kimutatja, hogy a tárgyak mikor és hogyan kerülhettek közgyűjteménybe beleltározással, vagy a Szovjetunióba, és onnan már követhető volt, hogy Brezsnyev mikor és hogyan hozta vissza ajándékba őket, és hol lógtak a párt- és állami intézmények falain.

Az egyik festmény a **Pénzügyminisztériumban**, az államtitkár szobáját díszítette, lehet, hogy most is ott van, mert nem vettük át. Valószínű, hogy **Rippl-Rónai József**, **Csók István** és **Székely Bertalan** művei jogtalanul kerültek a magyar állam birtokába. Például **Rippl-Rónai „A párizsi Nő”** című képének **Miklós Andor**, az „**Est Lapok**” kiadója volt a tulajdonosa. **Miklós** 1933-ban halt meg, a kép ekkor került **Neményi Bertalanhoz**, s Budapest ostromakor, a szovjet csapatok bevonulásakor még az ő tulajdonában volt. Fel lehet tételezni, hogy tőle került a **Szovjetunióba**, jogtalanul. Ez esetben az örökösöket fel kell kutatni. A tíz kép némelyike szerepelt az **MSZMP Központi Bizottságának** leltárában, onnan kerültek át különböző raktárakba vagy közgyűjteményekbe. Magyarországi tulajdonosaikat kevés munkával fel lehetett volna kutatni. Ha a tulajdonjog aggályos, a közalapítvány nem veheti át a tárgyat, nem szerez tulajdonjogot. Ez világos jogi vélemény.

De mi volna, ha átvinnénk, és megkeresnénk az eredeti tulajdonosokat vagy örökösöket, és odaadnánk nekik azt, ami az övék? Talán ezt kellene igazából tenni, és ennek publicitást adni! Precedenst teremteni! Ugyanis máig nincs feltárva, hogy a magyar közgyűjteményekben leltárba vett és állami tulajdonba került festmények honnan származnak, és megtalálható-e magyarországi vagy külföldre sodródott tulajdonosuk. A levéltárakban, a Nemzeti Bankban, a Pénzügyminisztériumban és a közgyűjteményekben szunnyadó iratok átvizsgálása ebből a szempontból még nem történt meg.

Egy ilyen vizsgálattal minden kétséget kizáróan meg lehetne állapítani, hogy X., Y vagy Z. festménynek valóban a magyar állam-e a jogos tulajdonosa, de lehetnek olyan képek. amikről nagy valószínűséggel kimutatható lenne, hogy a még élő örökösök joggal formálhatnak igényt rájuk. A vizsgálat el sem kezdődött: a **Nemzeti Galéria** kitűnően felkészült művészettörténésze, **Szabó László** csendben ismételteti, hogy ezt a kutatást el kéne végezni, de egyedül áll véleményével.

Folytatjuk...

RECEPT-TÁR

Padlizsános zakuszka

Zseniális padlizsánkrém Erdélyből! Ha ezt eszed, a nyár íze mindig ott lesz a szádban! Krémes és lágy, mégis kirobbanóan erős ízű csoda! Ezt mindenkinek ki kell próbálnia!

Hozzávalók: 6 főre

- 2 kg padlizsán
- 1 ½ kg kápia paprika vagy más piros húsú paprika
- 1 kg hagyma
- só, bors
- 400 ml olaj
- 8 gerezd fokhagyma
- 1l paradicsomlé

Elkészítés:

Az egész padlizsánokat egy sütőpapírral bélelt tepsiben 180 fokra előmelegített sütőben kb. 1 órán át sütjük, amíg a bőrük el nem kezd ráncosodni. Megvárjuk míg kihűl, majd a héjából kikaparjuk a belsejét. A paprikákat szintén a sütőben addig sütjük, amíg a bőre meg nem feketedik, ekkor kivesszük és letakarjuk 10 percre, majd könnyedén lehúzzuk a bőrét és kiszedjük a csomóját. A kihűlt padlizsán

húsát és a paprikát összeturmixoljuk.

A vöröshagymát apróra vágjuk és kb. 2 dl olajban megdinszteljük alacsony lángon, jó alaposan. Kb. 10 perc múlva mehet bele a fokhagyma, a padlizsán és a paprika, beleöntjük a maradék olajat és a paradicsomlevet is. Már csak sózzuk és borsozzuk és addig főzzük alacsony lángon, amíg be nem sűrűsödik a keverék. Ha nem akarjuk tartósítani a zakuszkát kész is vagyunk, megvárjuk amíg kihűl és mehet is egy nagy adag belőle egy pirítóásra!

Forrás: (streetkitchen)

Dr. Grósz Andor: „Segíteni akarom a magyar zsidókat, hogy békében éljenek

“Meg kell szüntetni a magyar zsidó közösségen belüli, és a zsidók és a kormány közötti feszültségeket” – mondta a Mazsihisz új elnöke a Zsidó Világkongresszus ülésén Izraelben.

A Zsidó Világkongresszus kedden Izraelben látta vendégül Dr. Grósz Andort, ennek kapcsán írt a Jerusalem Post cikket az új elnökről.

Mint írják Grósz Andor Győrben született 1951-ben a háború után. Zsidóként nevelték fel, szorosan kötődött zsidóságához, hagyományaihoz és szokásaihoz. A holokauszt során mintegy 5000 zsidót deportáltak szülővárosából. Grósznak 50 családtagja halt meg a holokausztban, csak az apja maradt életben.

Grósz 2007-ben költözött Budapestre, és azóta is ott él. Két lánya van, akiket szintén zsidóként nevelt, beleértve a vallási szokásokat, a szombatot és a hagyományos zsidó ünnepeket.

A jpost a neológiát a zsidóság liberális modernista irányzataként írja le, amely a magyarországi zsidók többségét képviseli, és amely gyakorlatilag a nemzetközileg elterjedtebb konzervatív/maszorti zsidó mozgalommal rokon. A jpost cikke kitér arra, hogy a neológ zsidóság alkotja Magyarországon a legnagyobb vallásos zsidóságot, azonban a magyarországi zsidók többsége világi.

Grósz a Zsidó Világkongresszuson is hangsúlyozta azt, amit a megválasztásakor: fő célja a magyarországi zsidó közösség vallási jellemzőinek erősítése, valamint a magyarországi zsidók megszólítása, hogy azok vallásilag és kulturálisan kapcsolódhassanak Izraelhez.

„Az első lépés az, hogy rendezzük a sorainkat, és békét teremtünk a közösségen belül” – mondta Grósz. „Egy konstruktív és kedves gondolkodásmód kialakítása a közösségben és mindenki felé.”

Grósz itt is kifejtette, hogy békés kapcsolatot szeretne a magyarországi zsidóság különböző irányzatai között. **„A kapcsolatok normalizálását és az egymás iránti kölcsönös tiszteletet akarom” – mondta.**

Grósz Andor hangsúlyozta a kongresszuson, hogy törekedni fog a kormánnyal való pozitív kapcsolatra. Elmondta, hogy az elmúlt években nézeteltérések voltak a Mazsihisz és a kormány között.

A Mazsihisz jelenleg a Szeretetkórház újjáépítésén, valamint az egyetemen belüli és a zsidó fiatalok oktatásán dolgozik. A következő években két zsinagóga építését is tervezik. A Magyar Állam megígérte, hogy segíteni fognak, és a közösség is támogatni fogja őket.

„Sok közösségi programnak és projektnek, amit támogatni szeretnénk, sok pénzre és anyagi támogatásra van szükség a folytatáshoz” – mondta Grósz. – “Az államtól kaptuk a lehetőséget, és gondoskodnunk kell arról, hogy az állam továbbra is támogasson minket.”

„Sok mindent elértem a pályafutásom során, és most úgy érzem, az a célom, hogy megszüntessem ezt a feszültséget a zsidó közösségen belül, valamint a zsidók és a kormányzat között” – mondta Grósz. – “Segítenem kell a zsidó népemnek, hogy békében élhessenek az országban.”

Az új elnök másik célja, hogy erősítse kapcsolatát Izraellel.

Maram Stern, a Zsidó Világkongresszus brüsszeli ügyvezető alelnöke, a nemzetközi zsidó szervezet legmagasabb rangú vezetője azt mondta: **„Várom, hogy Dr. Groszsal és a Zsidó Hitközségek Szövetségével dolgozhassak a magyar és európai zsidóság jólétének biztosításában. Szerepe egyre fontosabbá válik, mivel Magyarország jövőre átveszi az EU-elnökséget.”**

Jogszabály módosítás: Nem jár azonnal izraeli útlevél az alijázóknak

Várható, hogy idén júliusban az izraeli belügyminisztérium változtat az eddigi gyakorlaton, és csak egy év után ad ki útlevelet a visszatérési törvény alapján az országba érkező új bevándorlóknak (olék).

A Kneszet törvényelőkészítő bizottsága már jóváhagyta azt a törvénytervezetet, miszerint július 10-től visszaállítják az egyéves tartózkodási kötelezettséget, és csak annak elteltével adnak ki izraeli útlevelet az új bevándorlóknak. A törvényjavaslat alapján a belügyminiszter mindaddig megtagadhatja az útlevél kiadását az izraeli visszatérési törvény alapján érkezett új bevándorlóknak, amíg nem bizonyított, hogy az olé életvitelszerűen Izraelben él (egy éven belül legalább ideje 75%-át az országban tölti).

A törvény gyakorlatilag eltörli azt a megállapodást, amelyet a kormány 2017-ben kötött a főleg a volt Szovjetunió területéről bevándorlókat képviselő Izrael Beitenu párttal, és ami lehetővé tette, hogy az országba érkezéskor azonnal útlevelet kapjon az alijázó.

Az mostani jogszabálytervezet kezdeményezői szerint a fenti 2017-es megállapodás alapján meredeken megemelkedett az olyan új bevándorló olék száma, akik anélkül kaptak izraeli útlevelet, hogy valójában letelepedtek volna Izraelben. 2017 előtt a belügyminisztérium egy 1964-es irányelvre támaszkodva mindig egy éves tartózkodást követelt meg, annak lejártáig ideiglenes átutazási okmányt állított ki az oléknak (laissez passer).

A törvényjavaslat szerint tehát mostantól csak az Izraelben eltöltött egy év és annak bizonyítása után jogosult a bevándorló az izraeli útlevélre, hogy életvitelszerűen itt él. Az izraeli szülőktől külföldön született gyermekek születésük jogán állampolgárságot kapnak, ők továbbra is automatikusan jogosultak útlevélre. Gil Bringer, a Belügyminisztérium Népesedési és Bevándorlási Hatóságának főigazgató-helyettese a Belügyi Bizottság előtt a módosítás szükségességét azzal indokolta, hogy az új bevándorlók nagy része csak azért akar izraeli útlevelet, hogy vízummentességet szerezzen más országokba. **„Az izraeli útlevél értéke erodálódik, ha az útlevél birtokosának Izrael Államhoz való kapcsolata gyengül”** – mondta.

A The Times of Israel médiaoldalhoz került adatok ellentmondanak a jogszabályi magyarázatnak, szerintük az adatok azt mutatják, hogy nincs jelentős különbség az Izraelben maradó bevándorlók százalékos arányában az útlevél-kiadási korlátozásról szóló megállapodás előtt, illetve 2017 után. Az adatok szerint a 2015-ben érkezett bevándorlók mintegy 63%-a, 2016-ban 66%-a maradt Izraelben. 2017 óta ez az arány hasonlóan 61% és 69% között ingadozik.

Számos ellenzéki parlamenti képviselő, köztük Zeev Elkin és Julia Malinovsky – valaha bevándorló státuszú – parlamenti képviselő a törvényjavaslat ellen szavazott. Szerintük az új szabályok nem effektívek és csak egyenlőtlenséget teremtenek a megfelelő kapcsolattal rendelkező és a gyorsított dokumentációt elintézni képes bevándorlók és más olék között.

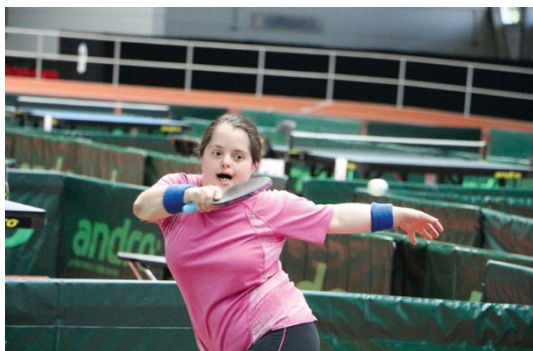
A minisztérium szerint a szigorítás szükségszerű az Egyesült Államok a közeljövőben várható vízummentességi program miatti követelése miatt is, mert ezzel egy vitatható joghézagot javítanak ki.

Forrás: (israelinfo)

SPORT HÍREK RÖVIDEN

Az izraeli sportolók Berlinbe utaznak a Speciális Olimpiára.

A Speciális Olimpia évekig nem volt aktív Izraelben, míg a kormány finanszírozta a rendes olimpiát és a paralimpiát. Miki Zohar kulturális és sportminiszter azonban elismerésben részesítette.

Amikor Pazit Rubens június közepén asztaliteniszben versenyez a berlini Speciális Olimpián, saját szurkolótábora lesz, amelyet szülei, testvérei, unokahúgai és unokaöccsei alkotnak. A 34 éves Pazit, aki Down-szindrómás, Németországot képviselve már részt vett korábbi Speciális Olimpiákon, és 2018-ban Kielben aranyérmet nyert. Ő az egyik favorit, hogy ismét aranyérmet nyerjen, ezúttal izraeli sportolóként. Pazit az Eilattól mintegy 40 kilométerre fekvő Grofit Kibbutzban született és nőtt fel.

Édesapja, Hanan Rubens a Jerusalem Reportnak elmondta, hogy amikor fiatal volt, el akart menni egy iskola utáni néptánccsoportba, de az oktató attól tartott, hogy nem tudja majd követni a lépéseket, vagy nem fog megfelelően viselkedni, ezért nem fogadta el. Volt azonban egy asztalitenisz edző, aki bátorította, hogy próbálja ki, és hamar megmutatkozott a természetes hajlama a játékhoz.

A New England Patriots tulajdonosa, Robert Kraft több millió sékelt adományozott egy új sportkomplexum építésére Kfar Galimban.

A Carmel-parti regionális tanács vezetője, Asif Isaac csütörtökön meglepetésszerűen bejelentette, hogy Kfar Galimban egy nagy sportkomplexum terveit mutatták be, amelynek középpontjában egy futballstadion áll, és amelyet a New England Patriots tulajdonosa, Robert Kraft 18 000 000 sékel adománya tett lehetővé.

Kraft, a 2019-es Genezis-díj kitüntetettje és az Antiszemitizmus Elleni Küzdelem Alapítvány alapítója már évek óta dolgozik a Carmel Coast Regionnal a tervek véglegesítésén. A stadion neve "**Kraft Family Sports Campus Kfar Galim**" lesz, és várhatóan körülbelül két év múlva nyitja meg kapuit. Kraft abból a szándékból ajánlotta fel a pénzt, hogy a sport platformján keresztül segítse a tanács diákjait.

A sportkampusz többek között tartalmazni fog egy teljes méretű szabványos amerikaifutball-pályát, egy műfüves pályát, amely futball- és futballmérkőzésekre is alkalmas, két futópályát, két stúdiótermet az órák és a fitnesztevékenységek számára, teljes éjszakai világítást, bírói és edzői szobákat, egy 350 férőhelyes lelátót, irodákat, videoszobát, öltözőket és egy gyalogos átjárót.

"Ez egy újabb stratégiai lépés, amely a Kfar Galimot az izraeli oktatási intézmények élvonalába emeli, valamint a versenysport népszerűsítésének regionális és országos központjává teszi" - mondta Danny Gildin, a Kfar Galim vezérigazgatója. **"Büszkék vagyunk a Kraft család bizalmára és a sportág nemzeti szövetségével, az izraeli amerikai futballal való együttműködésre."**

SPORT HÍREK

Lionel Messi meghozta döntését: a tengerentúlon folytatja. Egybehangzó és megbízható sajtóhírek szerint Lionel Messi az amerikai Inter Miami csapatában folytatja, miután otthagyta a francia Paris Saint-Germaint.

A Barcelona-legenda Lionel Messi visszautasítja az iszonyatos pénzekkel járó szaúdi ajánlatot az Al-Hilaltól, és az Inter Miami-ban folytatja – írta a BBC, majd ezzel egybehangzó híreket közölt nem sokkal később a futballvilág legjobban értesült bennfentese, Fabrizio Romano is. A szerződésének része néhány új szponzor is, mint az Adidas vagy az Apple. A hétszeres aranylabdásnak felnőtt pályafutása során ez lesz az első klubja Európán kívül.

Az argentin világbajnok Európában szeretett volna maradni, de sehonnan nem kapott olyan ajánlatot, amelyre rábólintott volna. Szaúd-Arábiából olyan szerződéssel keresték, amellyel anyagi szempontból más klub nem tudta felvenni a versenyt, ő azonban ennek ellenére sem szeretett volna még ott játszani.

Európán belül leginkább nevelőegyesületéhez, az FC Barcelonához szeretett volna visszatérni, viszont a pénzügyi fair play-szabály miatt ez nem valósulhat meg a BBC szerint – ezzel egy időben viszont más sajtóhírek pedig arról szóltak, hogy ez már nem akadály.

ARRÓL IS TÖBB HELYEN OLVASNI, HOGY AZ INTER MIAMI AKÁR EGYBŐL KÖLCSÖN IS ADHATJA MESSIT AZ FC BARCELONÁNAK, AMI ADOTT ESETBEN A KECSKE ÉS KÁPOSZTA TIPIKUS ESETE IS LEHETNE. HA EHHEZ A MEGFELELŐ KISKAPUKAT NYITVA ÉS NEM ZÁRVA TALÁLJÁK, DE EGYELŐRE EZ AZ OPCIO NEM REALITÁS.

Az MLS-ben szereplő, David Beckham által tulajdonolt Inter Miami mellett több érv is szól, a futball szakmai részén kívül. Köztük az életstílust és a remek szponzori megállapodásokat – melyek túlmutatnak a labdarúgáson – említi a BBC. Fabrizio Romano arról írt, hogy a döntés végleges, az üzletet megkötötték a felek, Messi szabadon igazolhatóként távozik a tengerentúltra. A felek értesítették a Barcelonát is a döntésről, amely visszafordíthatatlan – teszi hozzá Romano.

Az argentin világsztár a következő órákban hivatalos keretek között mindent tisztázhat klubváltásával kapcsolatban.

Elvileg Messi és a családja sem preferálta volna a Közel-Keleten való letelepedést, sőt, Messinek van is egy ingatlanja Miami-ban, amit jelenleg bérbe ad.

Olaszország–Uruguay döntőt rendeznek az U20-as labdarúgó-világbajnokságon, miután előbbi Dél-Koreát, utóbbi pedig Izraelt győzte le a csütörtöki elődöntőkben.

Uruguay végig kontrollálta az első elődöntőt, Izrael labdával sem igazán tudott mit kezdeni szervezett ellenfelével. A gól nélküli első játékrészt követően nagyobb elánal kezdett a dél-amerikai csapat, az 54. percben Duarte lövése a bal kapufát találta el, kevés elteltével pedig jött a vezető gól is: a meg-lóduló Matturro kísérlete a másik lécen csattant, **Duarte** viszont ott ólalkodott az ötösön és a kapuba pöccintette – mint később kiderült – a világbajnoki döntőt jelentő találatot.

Izrael vasárnap 19:30-kor játszik bronz mérkőzést Dél Korea ellen.

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

					RÖVID, VÉKONY LÉNYA		VOLT, RÖVIDEN TÁNCOT JÁR	VESSZŐ- BÓL FONT KOSÁR	AZ OXIGÉN VEGYJELE	NORVÉG AUTÓJEL KÉSOI DARABI		JAPÁN AUTÓ- MÁRKA
					A POÉN 1. RÉSZÉ							V
					BIBLIAI BÁRKÁSI!				NAGYON RÉGI			
					KÖTÖTT FEJFEDŐ				NAP- NYUGTA			
										KÉT- JEGYŰ BETŰ		
					SIEMENS, RÖVIDEN		EMBERI TESTTÁJ					
					A VÉGÉN SŰL!		KÁROS A HATÁSA					
					KISSÉ PIKÁNS!			ÍRÓ (STEPHEN)				
					TRÓPUSI PÁLMA			JAVÁBAN ZAJLIK				
	A POÉN 2. RÉSZÉ		KELVIN, RÖVIDEN	UGYANI!	ÚJRA- MÁZOL	KEMÉNY- PAPÍR						DEHOGYI!
			FÉLREVE- ZETHETŐ	RUHA- DARAB	AMPER, RÖVIDEN	SZEMÉ- LYED						BETŰREND
	ISTÁLLÓI KÉSZÜLÉK							KÉMIAI ELEM				
								EGYENLŐ- VÉ TESZ				
					TALAJ- MŰVELŐ ESZKÖZ			ROSTÉLY SZÉLE!			BÁBOLNA HATÁRAI!	
					RIKOLTOZ			JUH- ISTÁLLÓ			SZÍNÉSZ (KÁROLY)	
	FORTE, RÖVIDEN					JELEZ A KUTYA				MEZŐ		
						TRÜKK				LITER, RÖVIDEN		
	AFRIKAI ORSZÁG											
				NAHÁTI!					SÍTALP			ÖLTÖZÉK NÉLKÜLI
				INT A KEZEVEL					EGYHÁZI SZEMÉLY			
	FENYVES- BEN VAN!											
	ENERGIA, RÖVIDEN		A JOULE JELE	TÁMASZ, PILLÉR						TITKOS ÜGYNÖK		
			SZESZ, TRÉFÁSAN	MÁRCIUSI ÜNNEP						FESTŐ KERETE		
	FIATAL (HAJTÁS)						SZLOVÁK VÁROSKA					EME
							TÚLRA RAK					HALKAN MOND
					SZEN- VEDÉLY			LABDA- ÁTADÁS				
					DECI- RÖVIDEN			NÖVÉNYI FŐZET				
	KÖZÉPEN ÁLL!					SZÁJAT KINYIT			MEGOL- DÁSI MÓD			
						CSECSE- MÓ			ÉRTÉKES FA			
	ÁRAMLAT, IRÁNYZAT											
	FEKETE- TENGERI HAL				A VÍZBE LÓG						EGER CENT- RUMA!	
					ÁTKELŐ A FOLYÓN						FED	
	VENDEG- LŐI LAP!			SZÓRÓS ÁLLATBÓR			SZALON- NÁT KÖVESZT					HELYBEN ÁLL!
				TEREM OLDALI!			FÖLÉJE					CSOPORT TAGJA!
				FIGYELŐ				NŐI NÉV				
				RÓMAI 1-ES				GRAMM, RÖVIDEN				
	HATÁRO- ZOTT NÉVELŐ	E										

JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT, AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKET SZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOKRA
TUDJA ÁTUTALNI: TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-42 MAZSIHISZ: 0358

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ב

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Jun. 09. – 2023. Jun. 16.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
09. péntek	7:00	19:00
10. szombat	8:00	21:00
11. vasárnap	8:00	19:00
12. hétfő	7:00	19:00
13. kedd	7:00	19:00
14. szerda	7:00	19:00
15. csütörtök	7:00	19:00
16. péntek	7:00	19:00

Bruhim hábáim:

„Welcome”, Szó szerint „áldott, akik jönnek”. Létezik egyes számú formája is; báruch hábá (hímnem; áldott, aki jön). A kifejezést számos helyen használják, pl. Izrael első számú repülőterén, a Tel-Avivban található Ben Gurionon is ez a felirat várja az érkezőket. De olyan személyeket is üdvözlünk így, aki egy ideig távol volt.

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
09. péntek	20:21	10. szombat	21:42
16. péntek	20:25	17. szombat	21:46

POÉN SAROK

A tanító néni kérdezi az iskolában:

- Na gyerekek, ki tud mesélni valami csintalanságot?

Móricka jelentkezik:

- Nekem éjszaka lett egy kistestvérem.
- Gratulálok Móricka, de hol itt a csintalanság?
- Én szúrtam ki a papa óvszerét.

ESEMÉNYEK

Szombat délelőtt kidust adott Földiák Tibor úr, mivel Jahrzeit-ot tartott menyé szülei után.

Streit Sándor elnök úr tartott Jahrzeit-ot Weinréd Antal után, a reggeli imádkozás után tikunt adott.

Üdvözljük Streit Tibor urat, Streit elnök testvérét aki Izraelből látogatott Magyarországra.

Halpert Sándor úr tartott Jahrzeit-ot apósa után, a reggeli imádkozás után tikunt adott az elhunyt tiszteletére.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt június 14.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor